

Kako da se pripremite pre početka zračenja glave i vrata

HRANA I PIĆE	<p>Možete konsultovati nutricionistu-dijetetičara da vam pomogne oko izbora hrane i pića.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ishrana treba biti uravnotežena i da obuhvata sve grupe namirnica. • Izaberite meku, kašastu ili pasiranu hranu ako osećate bolove tokom žvakanja i gutanja čvrste hrane. • Pijte 8 čaša negazirane tečnosti dnevno (bez alkohola i kofeina). • Održavajte svoju telesnu težinu istom. • Ako ste pothranjeni, tražite savet od dijetetičara-nutricioniste.
GUTANJE	<p>Ukoliko imate problem sa gutanjem pre započinjanja lečenja obratite se logopedu za pomoć.</p> <p>Gutanje i promena ishrane</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pre nego što započnete zračenje, možete se obratiti logopedu za savet o načinima gutanja. • Da bi gutanje bilo bezbedno tokom tretmana, možda će biti potrebno promeniti/prilagoditi vrstu hrane i pića. <p>Vežbe gutanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Počnite sa vežbanjem odmah. • Svaku vežbu uradite 5-10 puta, 3puta dnevno. <p>Kako ćete znati da li imate problem sa gutanjem?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pojava kašlja ili zvuk grgoljenja tokom obroka. • Osećaj da hrana stoji u grlu i potreba da uzmete gutljaj vode da bi prošla. • Kada je potreban veći napor da se proguta ili treba više vremena za obrok. • Teškoće sa žvakanjem. • Vraćanje tečnosti kroz nos ili usta. <p>Bezbedno gutanje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prilikom uzimanja hrane i tečnosti neophodno je da budete u sedećem položaju, kao i da posle obroka ostanete u istom položaju tokom 30 min. • Koristite malu kašičicu i uzimajte male gutljaje tečnosti. • Naizmenično uzimajte male zalogaje hrane i male gutljaje tečnosti. • Trudite se da ne pričate tokom žvakanja i gutanja hrane. • Proverite nakon obroka da li su vam usta čista i da u ustima nema ostataka hrane. • Da bi ste gutali najbolje sto možete mogu Vam biti predložene drugačije tehnike gutanja.
NEGA USNE DUPLJE	<p>Pitajte vašeg onkologa ili zubara za savet o nezi usta.</p> <p>Upotreba konca za zube</p> <ul style="list-style-type: none"> • Najmanje jednom dnevno koristite konac za zube obložen voskom. <p>Pranje zuba četkicom</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koristite meku četkicu za zube.<ul style="list-style-type: none"> ◦ Nežno isčetkajte posle jela i pre spavanja. ◦ Nežno očistite jezik. <p>Ispiranje (videti "Rastvor za ispiranje usta" na zadnjoj strani)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ispirajte usnu duplju nekoliko puta nakon pranja zuba i upotrebe zubnog konca.<ul style="list-style-type: none"> ◦ Ispiranje usta rastvorom nekog leka se primenjuje odvojeno, 20 minuta kasnije. <p>Nega usta i nosa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Olakšajte disanje kroz nos tokom noći vlaženjem vazduha u sobi pomoću isparivača. • Održavajte vlažnost usta češćom upotrebom Rastvora za ispiranje i lubrikanata rastvorljivih u vodi.<ul style="list-style-type: none"> ◦ Izbegavajte proizvode na bazi vazelina i glicerina. <p>Nega usana</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koristite proizvode rastvorljive u vodi, balzame na bazi voska ili ulja. • Nanesite nakon pranja usana, pred spavanje i kad god je to potrebno. • Ne koristite masti na bazi vazelina.
NEGA KOŽE	<p>Vaš radioterapijski tim vam može dati uputstva za negu kože.</p> <p>Pranje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Za pranje kože koristite blage sapune. • Kupajte se toplom vodom, dobro isperite i osušite čistim mekim peškirom. • Nosite komotnu pamučnu odeću da bi koža mogla da diše. <p>Hidrirajte kožu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koristite hidratne losione i kreme da bi ste koži pružili potrebnu vlažnost. • Nemojte stavljati losione posle brijanja ili parfeme na kožu lica i vrata. • Izbegavajte proizvode sa vazelinom. <p>Zaštite kožu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zaštite vašu kožu od direktne sunčeve svetlosti i od vetra. • Nosite šešire sa širim obodom i zaštitnu odeću. • Izbegavajte ekstremno visoke ili niske temperature. • Nemojte koristiti hladne obloge, električne grejače (jastučice, čebad) i vrele kupke. • Koristite isključivo električni aparat za brijanje.
ISHRANA PUTEM SONDE-GASTROSTOME (TUBUSA) I NJENO ODRŽAVANJE	<p>Ako imate gastrostomu(sondu za ishranu), vaš nutricionista-dijetetičar i medicinsko osoblje će vam objasniti kako da je koristite i održavate.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Isperite sondu sa 60ml(1 špric) mlake vode, 2 puta dnevno(ujutro i uveče). • Čistite kožu oko sonde(tubusa) svakodnevno i držite suvom.<ol style="list-style-type: none"> 1. Čistite kožu komadićem vate natopljenim blagim rastvorom sapuna u vodi. 2. Očistite stvorene kraste,curenje ili drugi sadržaj. 3. Lagano osušite mekim čistim peškirom ili vatom. 4. U slučaju da se javi curenje, kožu prekrijte zavojem i potražite stručnu pomoć. • Prekrijte sondu plastičnom folijom tokom tuširanja, izbegavajte kupanje u kadi ili bazenu da bi predeo oko stome ostao suv. • Nemojte trljati kožu oko sonde alkoholom,hidrogenom ili dezinficijensom.

Clinical Center
Kragujevac, 30 Zmaj Jovina street,
34000 Kragujevac, Serbia
phone switchboard +38134505050
public relations +38134 30 01 24, info@kc-kg.rs
website : kc-kg@kc-kg.rs
mail address: www.kc-kg.rs/kontakti
Center of oncology +381505050, extension 51 80, 53 21

Nega usta

BLAGI RASTVOR ZA ISPIRANJE USTA-POTREBNI SASTOJCI

Jedna mala kašičica
(5ml) soli

Jedna mala kašičica(5ml)
sode bikarbone

4 čaše vode
(1 litar)

KAKO DA NAPRAVITE RASTVOR?

1. Pomešajte jednu kašičicu sode bikarbone i jednu kašičicu soli sa 4 čaše vode
2. Sipajte rastvor u posudu sa poklopcem (ili flašu)
3. Rastvor čuvati na sobnoj temperaturi
4. Koristiti tokom dana, ostatak baciti i sutradan napraviti novu partiju

KAKO DA KORISTITE RASTVOR ZA USTA?

- Dobro promućkati pre upotrebe
- Uzeti jednu supenu kašiku (15ml) i isprati usta i grlo a zatim ispljunuti
- Ponoviti postupak 2-3 puta kod svakog ispiranja
- Ispirajte usta svaka 2 sata tokom dana

ODRŽAVANJE ZUBNE PROTEZE ILI VEŠTAČKE VILICE

- Izvadite protezu kad god je moguće
- Uklonite protezu ili veštačku vilicu pre pranja zuba
- Operite i isperite protezu posle jela i pre spavanja
- Potopite protezu u čist rastvor narednih 8 sati
- Ako imate terapiju protiv gljivica, potopite u antigljivični rastvor

UPUTSTVA ZA KORIŠĆENJE FLUORIDNIH NOSAČA(ZUBNE KAŠIKE)

1. Upotrebite četkicu i konac za zube pre stavljanja nosača
2. Napunite nosač do 1/3 gelom
3. Ubacite nosač i ispljunite višak gela
4. Držite tokom 5 minuta
  - Koristite svako veče pred spavanje da bi ste imali dugoročnu korist
  - Isčetkajte nosač i osušite posle svake upotrebe
  - Nemojte koristiti vruću vodu za čišćenje nosača(vruća voda može iskriviti nosač)
  - Nemojte jesti, piti ili ispirati usta tokom 30 minuta posle upotrebe nosača.

Obavestite vašeg zubara ukoliko niste više u stanju da koristite fluoridne nosače.

VAŽNE NAPOMENE VEZANE ZA VAŠU NEGU:
